

Това нещастие раздѣлило водачитѣ. Алусианъ оправдалъ произхода си отъ измѣнническия родъ на Аарона. Той поканилъ Деляна при себе си и, като го напилъ, ослѣпилъ го съ помощъта на нѣколцина съучастници. Когато това станало известно на народа, Алусианъ вече билъ на пѣть за Мосино-полъ при императора, който блѣскаво го наградилъ за това злодейство. Безъ водачъ България загинвала. Слѣпиятъ Делянъ падналъ въ пленъ; сжщата участъ сполетѣла Мануила Иваца, който се опиталъ да брани България чрезъ засѣки при Прилѣпъ. Следъ нѣколко сблъсквания въ Албания и при София цѣлото въстание следъ една година се свършило. Плененитѣ водачи украсявали триумфалното шествие на императора (1041 г.¹⁰).

Следъ покоряването на България изпратена била войска отъ 60,000 души противъ Стефана Войслава. Ала когато гърцитѣ непредпазливо влѣзли въ клисурата при северната частъ на Шкодренското езеро, изведнажъ посрѣдъ нощъ скалитѣ затреперили отъ тржбни звукове, планинитѣ се покрили съ войници, облакъ камъни и метателни копия полетѣли отъ висинитѣ и гордата войска била унищожена.

Че въ България въпрѣки тия нещастия кипежътъ се продължавалъ, вижда се отъ въстанието на храбрия полководецъ *Георги Маниакъ*, малоазиятецъ, който въ 1043 год. се провъзгласилъ въ Италия за императоръ и, като разчитвалъ на помощъта отъ страна на сърби и българи, отплувалъ за Драчъ, ала въ по-нататъшния си пѣть, въ една битка при Островъ билъ убитъ.

Страшенъ бичъ постигналъ тогава придунавскитѣ земи. Въ продължение на шесть години тѣ били театъръ на най-жестоката борба съ печенезитѣ (1048—1054). Ханътъ Тирахъ, раздраженъ отъ приятелския приемъ, оказанъ отъ гърцитѣ на възстаналия противъ него водачъ Кегенъ, нахлулъ въ България съ 80-хилядна войска. Макаръ че той билъ разбитъ отъ Константина Арианита и Василия Монаха, обаче обноската съ победенитѣ била изворъ на голѣми злочестини. Въпрѣки това, че Кегенъ съветвалъ да се избиватъ всички пленници, византийцитѣ ги заселили въ пустиннитѣ мѣстности при Нишъ, София и Овче-поле. За славянскитѣ селяни тѣ били тъкмо толкова приятни гости, колкото въ наше време черкезитѣ въ сжщитѣ мѣста.

Наскоро заселенитѣ възстанали при София, разположили се на лагеръ при Осъмъ и повикали на помощъ своитѣ съплеменници; дори самъ Кегенъ се присъединилъ къмъ тѣхъ. По дветѣ страни на Балканитѣ, чакъ до Одринъ варваритѣ върлували съ нечувана диващина. Три византийски войски били унищожени отъ тѣхъ. На 8 юний 1050 год. тѣ разбили императорския полководецъ Константинъ Арианитъ подъ стенитъ на Одринъ, северо-западно отъ града, на полето, дето станала нещастната битка (378) на императоръ Валента съ готитѣ; самъ Арианитъ падналъ въ боя. Едва на 1051 год. сполучили да ги изгонятъ отъ Тракия и Македония. Когато следъ това византийцитѣ предприели експедиция къмъ главния лагеръ на печенезитѣ при Преславъ, Тирахъ самъ предложилъ примирие, което и било прието¹¹.

Наскоро печенезитѣ били надминати отъ *куманитѣ*, които на своя езикъ се наричали *узи* (огузи), а по руски *половци*¹². Тѣ били дивъ скитнически народъ, който живѣлъ въ колиби или палатки отъ звѣрски кожи и се хранѣлъ съ млѣко, сирене, месо, особено конско. Лѣтно време тѣ рѣдко излизали отъ жилищата си поради огромното количество мухи и комари. Главитѣ имъ били гладко остригани. Овчи кожи съставяли тѣхното облѣкло; стрелникъ, лжкъ и стрели — тѣхното въоръжение. Всѣки отъ тѣхъ ималъ отъ 10 до 12 коня, които взималъ съ себе си на походъ, за да ги мѣнява, когато поиска. Презъ време на своитѣ разбойнически нападения тѣ яздѣли денемъ и нощемъ, така че презъ едно денонощие правѣли шесть